

ОЛОЖ

УДУУСКА БЫЙЫЛГЫ ҮҮНҮҮ ТҮМҮКТЭРЭ

Баладан ыйын 20 күнүнээби туругунан

БҮРДҮК			
Хайшаймыстыбалар	Хомулуна (г.)	Валовой хомуур (т)	Үүнүгү (ц/га)
"Бурдук" б/х	100	126	12,6
"Комплекс" б/х	125	110	8,0
"Тогургэстэх" б/х	125	110	8,0
"Тинэ" б/х	30	6,0	2,0
"АгроМТС" ХЭО	330	132	4,0
"Чурапчы" МТС МУП	240	120	5,0
Сылангаады ПК	80	20,0	2,5
"Өрүүнэ" б/х	90	50	5,0
"Бурзантай" ХЭО	150	30	2,0
"Баагына" ХЭО	211	79	3,7
"Дьобогой" б/х	20	40	20,0
Артемьев	100	12,0	1,2
"Олюковс" б/х	40	26	6,5
Толгой орто оскуолата	18	13	6,6
Крыжановская ч/х	7	1	1,4
Тимофеев ч/х	6	3,3	5,5
"Миндугайы" ТХПК	100	130	13,0
Борисов ч/х	13	2	1,5
"Кэниэлэ" б/х	30	4	1,3
"Дьаарбаг" б/х	—	—	—
"Кыгтайбаг" б/х	25 нөлүк	—	—
"Тура" б/х	—	—	—
"Тумара" б/х	11	5,0	4,5
Одюдунгаады оскуола-лицей	80	13	1,6
"Туора Күөл" ТХПК	—	—	—
Толстойов ч/х	—	—	—
Максимов ч/х	14	4	2,8
Монастырев ч/х	20	11,0	5,5
"Үргэлэ" б/х	12	0,4	—
"Чакчанто" б/х	20	2,0	1,0
"Чыппара" ТХПК	—	—	—
Сылан орто оскуолата	18	2	—
Соловьев орто оскуолата	20	4,0	2,0
Дыргылаады агро-оскуола	11	8	7,2
Бинам нөмү 2762. Барыта:	2021	1063,7	5,2

	ХӨРҮӨНШҮЙ		
"Чаянпара" ТХПК	6	9,8	16,3
"Мягшарайды" ТХПК			
Барьга:	6	9,8	16,3
"Үргэл" б/х	7	28,0	40
"Тумар" б/х	5	35	70,0
"Дяабогой" б/х	4	40	100
"Бэрлэнгэс" б/х	1,5	11,5	76,0
"Кэлгээри" б/х	4	10,0	25,0
"Тогтоон" б/х	2	14	70,0
"Баракла" б/х	0,5	1,0	20,0
"Булгуннах" б/х	1	2,0	20,0
"Төмөр" б/х	0,5	3,0	60,0
"Някир" б/х	1,0	3,0	30,0
"Чаран" б/х	0,5	5,5	110
Барьга:	27	153	
"Чурагчи" МТС МУП	1	2,0	20
Оюудуннаады оскуула-тний	1	0,5	
"Тура Күеа" ТХПК	2	12,0	60,0
Сылан орто оскуолата	1	2,0	
Созоний орто оскуолата	1,8	8,0	44,0
Дирингээри агро-оскуола	0,5	3,6	72,0
Гелан орто-оскуолата	0,5	2,5	50,0
Чурумчатаады интернат-оскуола	1,0	1,8	
Бодого орто оскуолата	1,5	0,4	
Хатилгатаады дотсэл	1	1,8	
Барьга:	11,3	34,6	
БШНА нээ:	44,3	197,4	44,5
НЭДИЛЭХНЭ:	64,1	320,6	50,0
Барьга үлүүс үрдүснэ:	108,4	517,0	

	2004	2010
ХАППЫЙСТА, орууот астар		
"Алаш" б/х	3	30
"Мындырайы" ТХПК	2	30
Барыта:	5	60
"Булгунчак" б/х	5	0,1
Сылан орто окуула	0,01	
Чурапчылары институт-окуула	0,3	1,5
Национализм	8,4	
"Дюбогел" б/х	1	
Барыта:	19,7	

Улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын
кылаабынай агронома Е. КОРЯКИНА.

Уоллусна кэмэ бүтэн, бэрмүөн-үлэтэ түмүктэнэн үөрэх уонна культура тармактары эмиз кургуусунан үлэстэ кирирдилэр. Түмүктү ыстыгы түүх, былааннаах, сорунтаах көрсөн эрэллэрин билесэри, билиги улуустаагы культура управлениетыгар сырытыбыт. Манаһынык М.Л.Сибиряков сууга, бука, бюджетнай тарыла тугаа көстүбэт түбүктэрин быһаарса сырыттаа. Онон манна өссүл үлэһэбин, тарыла үлэтин-хамнаһын чыпыгыт-чыпыгыт билэ тарбаһынык билэр кийини — методический кийин сэлэстэһин Г. Г. МАКАРОВА-НЫ көрсөн кэлэтибит.

— Улууска барыта 27, нору-
кка судургутук этиллэ үөрэм-
митинэн кулуптар, официаль-
найдык этиллэринэн Култура
быдэлэрэ, Сыннаһан кииннэрэ
бааллар,— диэн кэспир Гали-
на Гавриловна. — Үлэһиттэр-
бит толорулар, кадр баар. Бын-
ылгы сылга үөрэх сана бүтэр-
бит икки эдэр специалист кэл-
дэ.Сайынны өттүгэр быстах
өрөмүөн, хырааскаланыы,
сөргүтүнүү үлэлэрэ бары об-
ъектарытыгар барда. Ордук
үчүгүйдик Кытаанах (дир.Н.В.
Захаров), Чахыр (дир. Е.Серге-
ева), Хатылы (дир. В.А.Дьяч-
ковская) Култураларын быдэ-
лэрэ итисимэ Чурапчытаабы
П.М.Решетников аатынан народ-
ной театр (дир. В.П.Гераси-
мов) ытылыһна. Мындабааы-
га (дир. С.Д.Дьячковская) ка-
питальный өрөмүөн оноһул-
луна. Объектарбит билигин бары
сылытыллан, тэрилтэлэрибит
сана сезоннарын сабалаатыл-
лар.

— Галина Гаврильевна, от-
том энгэи тус үлэвчигэр туох
үлэрийыи тахсан ээрэрий?

— Биллэрин курдук, ааспыт саас министерствабыт Культура уонна духовность министерства буола уларытыллыбыта. Бу көннөрү була сатаан эбэтэр кизгэтэн дуу, күдээринэ улартыгы буолбатах, үлбүт ис хоһооно кизгэтиллэн, байытыллан, культурнай-маассабай үлэни духовноһы кытары дүүрүлэллэриннэр сорук туорулунна. Онон республика үрдүгүн бары улуустары кабан бизэ бөлөбүзүн информационнай-методическай кииннэр диэн баар буоллулар. Илэн энэр улуустары сүрүнүүргэ нанник киин биһиги управлениыбыт методическай киинин базатыгар тэриллиэнэ. Кини сыала-соруга: килэр өтүгүр культура хайдах сайдыахтаабын аналитаан, ирдэбили умуоттаан прогнозированиыны оңоруу, олох хаамыытын быһытынан сана сүүрээһини киллэрин, ону хас бириди культура тэрилтэтигэр тиэрдик.

— Бу информационнай-методической киин сэбиэдиссэйинэн эн буоллабын.

— Мин итгэнээ үс методистаахлын. Хантаг да атын сиртэн кэлбит специалистар буулбагтахтар, бары уруукч сүүллартан үлэли сүлдэр бэйзбит ычатарбыт. Культура министрствота 200 тыһ. солк. анаан, улууспут 100 тыһ. солк. үбү керөн, бу харчынан компьютер булукуорхлутун багарабыт. Очмогулар бинр кэлим информационай ситимиз кинрсэн үлбэтигэр туганна атыбит.

— Быйылгы үлөвит булаанын кытары кылгастык билиинкэрэ түс эрэ.

— Бастаан тутуулар тустары-

САНА
ТАНЬМЫНАН,
КЭНЭТИЛЛЭН...

нан эгнэм, Билигний туруунаа бишгэхэ икки улахан объект туулар. Ол курдук, бу үлэгийн олоор дызбит ситриллэхтэ эх, манча контуорайбыт, галтерия, отделлар, информационнай-методическэй киинитизнэ, бысталикалыыр саалбаар буолаллар. Илин өттүгэ холлорго бүтэн туура салсааһыҥа Ветеринар дызилэрэ былаанналар. Ситгэкиэ, "Маарыкчаан" культурнай-эстетическэй киин дызн буолуохтаах. Иккис улахан тутуубутунан Кындалга "Олонх дойдута" дызн культурнай-этнографическэй комплекс буоллар. Киин туорт объекттаах баларанаах урһа, бабаарын дызтэ итэһинэ булуус музей. Комплекс саха итээли быһыытынан үс дойдуну – Орт дойдуну, Үөһэ дойдуну үөнэ Аллараа дойдуну дуйуһа көрдөрүөхтээх итэһинэ уһана мастарыстыайдар. Мань баһытын художник, республикатыһымаах норуот мастар Ким Конфеевич Колесов иһэн сагалдан оһооттор.

Итгнн сэргэ хот
көһөрүллүү 60 сылын көрсө
мемориалнай музей онгоһу
лара былаанчанар, туугулар си
рэ быһаарыллыбыта. Эскиһитэ
художниктар үлэтин сылдыл
лар. Көһөрүүгэ сылдыһыт ба
ры нэһиликтэр бэйэлэрин кол
хотарын, дыоннорун-сэргэлэ
рин үлэлэрин, өһнө көрсүбү
кыһалбаларын, сүтүктэри
сырдатыахтаахтар. Экспозици
ятын улууһтаагы А.А. Савви
аатын үлэниграфия уонна ис
тория музейын (дир. С.Д.Дьяч
ковский) үлэһиттэрэ таһахта
ра.

Олохтоох автор Мария Герасимова суруйбу: "Көһөрүллүү" дигэн пьесатынан П.М. Решетников аатынан Чурачкытаабы народный театр видеокини эуһултуур улуус олохтоохторо ейдүүргүт боолуо. О 1997 сый саалыгар урукку "Мэриксизм" кинотеатр умайынытыгар түбэһэн уокка былдыа. Мыга. Ону былитин хаттаан ууту сабаланна, сүрүн оруолларга соннообут артистар бары бааллар.

Информационнай-методический кини илгизин культуури тэрилтэлэригэр, клубна үлэтиитэргэ методическаа хомону онорууну сэргэ быйылгыттан сагалан, культуура эйгизигэр өр сылларга үлэлэбин итиэннэ бу эйгэзэ бэйэлэри кылааттарын киллэрбит дьоннорбутун үйтэтиргэ үлэтиит сабалаабыт. Хас бирдиннэлэригэр картотека онорон, дааннайдар базаларын хомуна компьютерга киллэрэбит. Хомойуох илгиз, эмиз ити баһаары урукку сылларга түмүлүбүз баай архыппыт, араас кэмнэ үлэлэбит методистар, специалистар онорон хаалларбыт сценарийдарын хомуурунньуктара, бары хомолто матырыйаалларбыт, докумуоннарбыт барыта бейдэһимиз. Бэйэлэбит туга да суох хаалан атысиргэ хонтуораланыан сылдьар сагаланы тэриниз үлэлээн биэран, бу дьизин туттаран киирдэбит. Онон олохпутун булу

нан, тэрилтэбит архыыбын
сөргүтэргэ ылсыстыбыт.

Картинный галереяда бэй-эбит олохтоох маастардарытын таһынан республикандары суолталах улахан быысталкалары туруорар былээннаахпыт. Саха аатырбыт художнига И.В. Попов төрөөбүтэ 120, биэр дойдулаахпыт, сахаттан бастагы профессиональной үрдүкү үөрэхтээх художник, саха маннайгы народнай художнига, Дьокуускайдаагы художественнай училищени төртүтээбит, кини маннайгы директора П.Г. Романов төрөөбүтэ 100 сылла-ра кэлэр сылга бэлэтэниэхтээх. Итинэн сибээстэн, юнирлар үлэлэрин улуус нэһиликэниэтин кизин аранатыгар көрдөрөр, сырдатар сыалтан үлэлэрин быысталкалары туруорулуох-таах. Аймах-билэ дьоннорун кытары сөнгөнөн, көнүлүрүн ылан турабыт. Биэр дойдулаахпыт, хоту көһөрүллүү кыттын-лааба, Россия народнай художнига А.П.Мункалов айаа быысталкатын былааныныбыт.

Норут уран тарбахаахтарын кытары үлэлиир "Ай" студия (сэбиздиссэй А.П. Захарова) улуус уран тарбахаахтарыттан, инстанһынэртэн, маскөмүс уустарыттан, республикагаһымнаах норут маастардарын үүннэрэргэ үлэлһинэбэ. Дьоксуһкайдааһы "Симэх" галереяны кытары сөннөһүү быһыһынан мантан улуус маастардарын үлэлэрин киллэрэн тураровоба.

Сыллага үгэс буолбут бэйэ-
эбит көрүүлэрбит, конкурстар-
быт "Алаас сибикиллэрэ", "Ма-
ралаайы оһуордара" уонна "Са-
аскы кылыһахтар" быйыл да
ытыгыллыахтара. "Алаас сиби-
киллэрэ" конкурсу кытаавчылар
көрдөһүүлэринэн, көрүнэ-
кэниир-байытыллар буолла. Ол-
курдук, улуустуу эдэр талавна-
хтара ырыба уонна үлүкүүтэ-
эрэ буолбакка, фольклор жан-
рдарыгар — тонукка, чабырба-
ха, үккүү тылын этигэ, хоус-
ка, хорга, театральной айым-
нылары туруорууга эмиз күөс
көрсөхтэ303.

Культура үлэһиттэрин суолталарын үрдэтэр, киһилэргэ ирдэбиллэ күүһүрдэр сорукаах нэбэр республикатаабы конкурстарыллэр былаанналар. Онуоха хулуун дьэитин истас оһоһууттан, дьэитинтан, кьэргэитинтан сабаалаан тустаах үлэһит профессиональнай таһыма, үлэһит нымата, уратыта барыта көрүллэр. Биһиги аксынны быта дьэити нэһиликтэргэ баар бары тэрилтэлэрибит - үлэһитин-ханныастарын сырдатар видео-материал оһорон, улуус иһинээби көрүү бытаахтаахпыт. Бу конкурска кыйыһылаабынан тахсыбыт специалисттар, уус-уран салааһааһылар республикатаабы конкурска улуус кьэһитин көмүскүүр быраабы ыһаахтара. Дьэ, итинниһ сыаллаах-сорукаах үлэһит сыллаабыт.

Р. СИБИРЯКОВА
сэлэргэстэ.

Өлүгэнэ – Туора Күөл үү ситимэ олоххо кириитигэр

КЭТИТ КҮӨЛ ЭБЭМ КЭРЭ КҮНЭ!

ХАРАУСЫККА ЭБНЭТ КЭМЭ

Төрөөсүт дөйдүм,
ингиллибигт, киһи буолан
борбуйбун көтөхпүт сирим
Хайахсыт нэһиллээгэ. Үнөкүрүйэн
үскээн улааппыт, уйа туттубут
лаастарым Туора Күөл, Кэтит
Күөл тулалара. Ити эбэлэрбөр
эрүстөр кирбимэлэрин туораан
Улуу Азияна уута турба устун
өксөтүллэн, кэлибт үөрүүлээ
бырааһынныгар кыттаары,
онир күн эрдэлээн Хайахсыт
Туора Күөл бөһүөлэгэр,
олохсуйан олорор Дирингмиттэн
пийэн кэллим. Уу муһуһуллубут
Кэтит Күөл эбэбин көрө охсорго
барда улахан. Аргыһа-таймата
суох икки биэрэстэлээх сиргэ
батыы анньынан кыһаһтабым
ини. Холду түмүлүн бөлүргэйдим
была хаһман сарта пининэ уонча
сыл олорбут дьлэм онугуар
наһан иһэн соһуччу баайы
тохтоотум. Торо тохтообуллун
бэйэм да билбэккэ хааллым.
Эйдөөм көрбүтүм дьлэм
кылаатын иһигэр ого сымдан
сыппыт оронум оннун атылаан
иһэн тохтообуллун. Ол икки
дыгар оччотоогу тамыйах
ириитэ тэллэбим, куобах иһтээх
уорбаным, саадырай таптаах
сыттыгым, оронум тобөтүгэр
урар тамыйах тыриитэ
этэрээттэрбин, кинигэлэрбин
тар суумкам хараһар
эрбэлээгин курдук көстөлөлөрүн
сытта, хараһыттан уу-хаар
айылаан, тыммак уу нэртэспинэн
үөтэргэ үбү. Бу 70-ча сыллаарыта
дасыпт кэм сүрэхпэр нүөлүйэн
ого кэмнээби сылаларым
өйдөнөн аастага ...
Эбэбэр Кэтит Күөлгэ
дэлбигим киһи бөдө, кэлэстэр
оло суох, бары бырааһынныкы
бүтүгэр хадыктылаа сыллыалар.
Илээн ордонноор мин уу иһигэн
урар быһытын унуор туораан,
эллээрэк талык былаастаах тинт
настар күлүктэрини киирэн, Эбэм
унан туолан томтойон, сиккиэр
мылтан баалланан, дыаһкылан
уурийи корон согон үөрэн,
үүргэм көтөбүдүллэн, биһи сах
буһун миннигэбинэ ырыаһыт
иниллэринини, маннык хоһоон
сылларын тардан кэбистим.

Ингнэлээр бидэнд үнэ өгснөөс хан
длаагүй уламжлал биднийг,
Күдүмнүү-дээримнийг
ДЭВЭЖИЛЛЭН
Эзтгэж Күөл элбэгнийг
СЭТГЭЖИЛН.

Республикада мылтыллар ысталкаларга ордук уусунда онуктарындан кыттыгында Н.А.Васильев аата үстүк ахтыллар. Кини со-рутаарыта эрз чааынай рилтз тэринэн ачыгыгй изнеһинэн дыарыктанан ырбыта. Дьэ, онуоха, бас-тан туран, көгүллэрэ ыһыллан баран босколом-ди биһр дойдулаахтары-нна үлэтз суох сылдыр ону кытары кэпсэтэн, би-өйгө санаабыз киллэрэн, рохтору арыгыттан эмтэт-эрэн дыарыктаах буолуу олугар үктэинэрбитэ. Бу орус тэрлэлтэ билигин энцини биллэр үлэлээх-мнастаах буолла. Чурап-га Президент М.Е.Нико-лев кэлэ сылдыан улахан-ни билгизэн барбыта.

Ааспыт ый 22 күнүгэр
"Окуускайга Комдрагмет
иэтин саалатыгар саҥа
энологиялар быыстапка-
ка буолан ааспыт. Оҥно
ууспуттан бэйэтин уран
обахтаахтары" үлэлэ-
иэтин Н.А.Васильев ЧП-та
иэтин "Күнэй" ХЭО (дирек-
тор И.Н.Петрова) нис-

Күөх кырыс кытыыттан долгуйбут,
Көннүөрдэ дьитингинир күөх уубут
Бэтэрээ быгыахтыыр саада
Айанныан бабарин гөрүдэ.

Үрэххэ суоллара тобулдуо,
Үөрбүттүү далайбыт суккулдуо,
Тогоостоох сиригэн бобулдуо,
Бөһүдөк нитинэн кутулдуо.

Дэл, кытаат, сүүхүнэн сэллэрт
Мэндээрэр ньуурларынг
уолбатын,
Сут-кураан кэмнэрин кыяарта
Уосудат үйгүнэн алла туг!

Бу хоёомуун айд
мучууаагыг кишэ 7 чаа
буолбутун билбэккэ хаалым,
үлэ донун массыналарыг
олорсон бөхүлэктээтим.
Улахань онгорбут кигилин
дворуулаань үнү!

БЫРААҢЫННЫК КҮН

Сарсыралд 5 чаастан
саралаан Туора Куол боһуолэтин
шалларын дыһэлэрин куох унаа
буруолара унааран, араас
бинистээх массыына тыаһынан
күйкүрөн, кырдык да,
тыһынаах кифи сүргэтэ
котоһулэр сүһүбэ хамсыыр,
сүрбэ үөрүүнэн элпэгиниир
дыкты да үтүөкэн күнэ үүннэ.
Бэргэнэ тымкыы кураас
тыаһынан сийлэбэтэммит халлаан
биллэ-биллибэт сиккиэр
салгынынан талбааран, ыраас-
чэмэлкэй, ханан да былыта суох
күндээрэр күнүн уотун
толбонноох ичигэһинэн
балхастыт. кун аайы үтүктэ.

Бүтүн үөрүү-котуу, быраа-
һыннык күнэ. Олунэ эбэбит
кылбайылар уута турба усту
сизтиллэн кэлэн, Хайахсыт
Катит Күөлүгэр муннуьлан,
Таатта үрэх тардытыгар
мытыллар, Урсалдын үрэтин
сурунарэн сукуулан айанныыр
вартыгыт тобулар, XXI үйө
матанайгы кибиэинээх бэлэтин
бар дьонутар көрдөрөр, саха
дьонуи олохун өстүрүнайатыгар
калынт көмүс буукубанан
сүттүлүр албан даттаах улахан
бырааһынныкта.

Кэтит Күүл кирбэ-таһаата
томтойо туолан, кэлбит дыону
сөхтөрө, харахтарын саатата,
сир-дойду буолан үөскээбит
усталлах-туоратыгар хас да
тыһынчанаан дыону биир күн

төдүүрүтэн, республика 35
улуустарын коруох-билэ дьонун
үмүөрүтэр үөрүүнү-көтүүнү
хаһан бэлэхтэллэһиң баарай ?
Имэ тэтэрэн кэмчизэрийбит
кыыс оҕолуу, куула алардарын
сэлэлээн, тумул төрөй
халдыаһыларын ортогунан
төмтөйөн, күлэ күлүмүрдүү,
дьонуну-сэргэтиңигэр махтана,
сыгылары-сымниһис коругунан
талабаран, эбэм Кэтит Күөл
барахсан күлүмүрдүү-күндээрэ
сыппыта.

Бярааһынныгкка калбит
дён санаата биирэ эбитэ
буолуо-томтойо туолан сытар
эбэни көрөн астынын. Уу
ытыллыахтаах, икки массын
утры холкутук аасыһар
диамбатын үрдүнэн хаамсы,
турба устун суккуллан Таатта
үрэ диэки бидилийэ суурэ сытар
үрэх изини анаарыны, турба устун
ийирдье күөл үрдүн диэки
онгоһуллубут трибунаны
онурбааһын, аны өңө сэрэнэн
тапана ылыы, халдыа
кэрискэтинэн онгоһуллубут
дыкти кэрэ түһүлгэлэри,
концерт ытыллыахтаах
сатабыллаахтык онгоһуллубут
сиенаны, уу калбитигэр ананан
хас да үйэлэргэ олбоодуйбаккэ
актыллар үтүөкөн тыللараах,
туорт баданара тирэхтэнэн үс
сүйөөхтээх, 12 метр үрдүктээх
үйэлээх дыһуһуннаах
пааматынныгы астына кору ...

Дыкуускайтан Правитель-
ство элпизтээх үлэһиттэрэ,
араас ырах улуустар, бэрэ-
тэбиннэлэрэ жертелстунан
даллаахатан кэлэн түһүүдэрин
уруй-айхал артыстах көрсүүү
ырахтан сэмээр көрүүтэ сонун
буолар эбит. Улахан кэҕэһиннээх
ыалдыты – республика Прези-
дентин көрсүү буолла. Хайдахтаах
курдук астыгый, Президент
Михаил Ефимович Николаев
үөрбүт-коппут, чахчы улаханнаык
сүргэтэ котоһуллубут сээрэтэ
бар дыонугар-сэргэтигэр дыо-
һуннаах бэлэри – өрүстөр
кирииллэрин туораан кэлбит уу
ситимин халбагынаабат кытаанах
дьуккүөрдээх салыйааччы
буолан, үгүс ырахаттарга
мэһэйдэппэккэ, араас эриэн-
быйраан тылы-оһу истибэккэ
олоххо киллэрэр бүтүгүгү күн
үөрүүтүн үллэстэ кэлэн турара.
Чахчы ди сүхэ омук инники
дылбалатын туруулаһарга
айылбаттан ананан кэлбит айыы
бухатырыгыр тэҥнээх курдук.

"Дэглэгчээр сайддын суудалын, эрэлтээхтик!" дэгн дийрт нь хоёонноох Президент М.Е.Николаев этгитэ мустугубт дьон уруйдаах ытыстарын тахынмытын дорбууолланна.

Улуу тутууну олоххо
киллэрингэ бэйэлэрин модун
күүстээх-уохтаах биллилэрин,
дьоһурдарын хһрыстаабакка
үлэлээбит чулуу дьон
түөстэрингэр Президент
М.Николаев Государственнай
бирээмийэ лауреаттарын
инактарын аста.

Бярайныгынхык биир харым
голубурэ суох түһүлгэбэ
тогүрүччү мустубут дьон
аһааһыннарынан, Саха бастын
оонньуулары тустуунан, ма-
тардыһытынан, анаан минээс
иһырыллыбыттар үтүөкэннээх
концерттарынын добуһуолланна.
Дэлэй уу кэлбит үөрүүтүгэр
ананан тыһаах дьон
биэрэстэттэн ордуктаах эбэ-
ннигэр күрэхтэһинилэрэ —
Мурапчы улуубутар хаһан да
буолбатах дыкти көстүү буолла.
Ити икки ардыгар халлаан
хараһаран уон араас күлүмнээ
уоттарынан оро уһууран
тыһынчачанан киһи сүрээбин
үөрүүнөн толорон фейерверк
дыкти кэрэ уоттара
суһумнаастылар. Аһа добоор,
миннык кэрэ көстүүгэ уодлаах
кымыс умсулбанныах уура-
һыһылара даһаны алтыспыт
буолуохтаах дигэн сүрэх сэрэйэр.

КЭНИНБИИ ХАЙЫСТАХЛЫНА

Кэннибин хаймхан ол 60-70
сүлэаагыны анааран көр-
дохлүнэ, билингити Хайахсыкка
олороочулартан үгүстэриттэ
ордук Кэтит Күөл гүһунан
билбэхтэнэрим буолуо дэн
сананабын. Эһэм Бааска
обонниор Хатапчыкы үрэх
тамабын уутун атах
сыгыннаарын минигин, бизэтээх
эдигин, сүгэн туораппытын
үгүтэйдик өйдүүбүн. Ити аата
эбэ туолан турбут буолуохтаах.
1937 сыл саас Баһырааска
Ноорооннообу кытта кыстаан
олордохпутуна, күйүүр буолан
дьон тэрээк сүгэ саба болоһ
соболору хоторбуттарын
өйдүүбүн. Сэрин кэмигэр эбэ
бархасан ньуоска уута суох буола
кубарыһа күүрбүтэ.

Өйбүтгэн-санаабыттан хайн
сүтүүхтэрэ буоллабай сүт-
кураан, өлүү-сүтүү сымлара. Хоту

хөхөрүүлүүгэ гүбспит "Түмсүү" колхоз дьоно бу саамай улахан, биттаамаллах Кэтит Куоабутүгэр гуораан, ытаһан-согоһон, ынчыктаан-ботуохтээн, төрөбүт төрүт түөлбэбинин хаба ортотунан сыаллан, гүһүэтэхтээби ыар ынчыктаах айаны айаннаан ааспыппыт. Ити колхоз дьонуттан билигин 20-чэ киһи баар буолуохтаахпыт. Хөгу дойду долоруктаах сиппиэригэр 40-ча киһибитин сүтэрбиппит алдархайа 59 сыл сүрэх бааһа буолан инэ сыдыар.

Колхүүтган кэлэн баран
Кэтит Күөл киэнэ эйгэтигэр 17
сыл биригэдьирирдээн,
хордобойдоох хонуутуттан олгом
оту оттоон, үөрэр-көтөр
түгэннэрбитин өрүү
уменуаппын, Кэтит Күөл ити он
ходуһатыгар ууну мунһан
нуоһсүтэр туһугар, Климов
Михаил Дмитриевич
председателлээх Хайлахсыт
нэһилиэгийн дыоно-сэргэтэ
маннай аһардаас эт илин
күүһүнэн, кэлин техника күүһүн
туһанан уу үөскүүр ақылаатын
сабалаабылпыттан киэн
туттуххлутун сөптөөх. Ол
колхүүммүт уу куотан тобо
түһэн, Таатта үрэбин тайанан
сытар нэһилиэктэри уйгулаах-
бийангынан угуттаан Кэтит Күөл
киэн кэлэсэннэгэ киирэн
турардаах этэ.

Уу-олох төрдө. Олох төрдүн
онгорор уялбт ойбон буолбут
Кэтит Күөлүн, диниг чүөмпэм
хаһан да уялбакка Таатта үрэх
тардымтыһын тайаһын, Чурапчы
Таатта улуустарын бар-
дьоннорун, үөрдэ-көтүтэ,
уйгулаах утах буолагын,
кэскиллээх аналгын үйэлэри
унуордаан угуутуу түр дин
алгыһын. Тэңкэ көрөн
тыаларын алардарыгар, кэбэ
кыһын кэрээбэҕкэ кэспин
торгуһа олордун, күөрэгэй
чыычаабын күргүмэ кой
салтыһыгар көрүлээтин, улуу
дуолгар оҕочолоох-тыллаах
уһуннун, чыһаахтаан саһарар
анды көтөрүг халбаһалыы
уһуннун, куоҕаһын хойуннун,
кыталык көтөрүг кыҥкыһын
аһыахтын, туруһа туруктаһын,
хаас ханыһаластын, куба кытта
холбостун, собо балыһын
лаһыһыраатын, уйгу-
быйаһыннан суон сурахтан,
кэтит кэскиллэн !

Проконий ФЛЕГОНТОВ,
тыял, үлэ ветерана,
СР культура тын туйгуна.

РЕСПУБЛИКАБА БИҶИРЭММИТ ЧААҶЫНАЙ ТЭРИЛТЭ

Тэнгээнгэрэ трикотаж
онохутарынан кытынны-
лар. Кэлинги кэмнэ маннык
бынстапкалары тэрийэн
ытыгы олус хайбанар, уус-
уран онохутар, тыгыз ха-
мазатык барар буолла.
Бөмбүл дибаны дьон сэнээр-
дэ, элбэи ыйыталастылар,
кэпсэттилар.

Николай Алексеевич мангын тэрилтэн тэрий эригэр Аччыгый бизнес уона предпринимательство министр эбэбинин толоросчу Скрыбыкин Анатолий Николаевич улахан өйөбүл, көмүсүн онорон турар, итинтэн сизэтэрэн, билгин бу тэрилгэ республикада биллэр үлэлээх буола үүнэ.

Бийтапқага СР Правительствотын Председатель, бу бийтапқа-дыарбанканы тэрийэр комиссия председателэ В.М.Власов, Правительство Председателин бастагы солбуйааччы

И.М.Долгинин, эргэлтгэ, сибээсэ, транспорка уонна материалнай ресурсаларга министр В.М.Членов, А.Н.Скрыбыкин уо.д.а. сылдьан биһиги дьоммут үлэлэртэн эмиз олус астынылар.

Н.А.Васильев ЧП-тын үлэлиттэр улахан сэжээрини үлэн номинацияда киирдилэр, тарилтэ бизнес-ылааннарын бийиросун ылдылар, Правительствово комиссиятыгар көрөн кредит бизэргэ эркинэдиллэр.

Номинацияда кирибит-
тэр "Тыгын Дархан" гости-
ница конференц-саалаты-
гар мусгубуттара, онон Пра-
вительственной комиссияда
чуралчылар бизнес-былаан-
нарын эрэлээхтик
көмүскэтилер. Барыта рес-
публика үрдүнэн суурбаччы
кили ынырыллынып, хотугу
улуустартан эмиз бааллар.
Комиссия чилиэннэрэ
А.Н.Скрыбыкинга, биһиги
биир дойдулаахпыт Н.А.Ва-

снэв үтүө түмүктэрдээх кэскиллээх финансовый уонна правовой дабаны бопуруостарыгар инникитин көмөлөһөрүгэр, өйүүрүгэр баардылар.

Комдрагметка буолан ааспыт биыстапкада араас тэрилтэлэр, ведомстволар салайааччылары, бэрэстэ-бинтэлэр Николай Алексеевны ээрдэлээн туран, миннэи өтүүгэр сибээс-тэриэхтэрин, сорохтор бар-тердэһахтарын эттилэр. Биһиги дьоммутун итинник сэнээрбиттэрэ үчүгэй кизгик болбомто уурулла-ра өссө айымнылаах үлэбэ кынаатыа, санааларын көтөбүө. Н.А.Васильевтан сиргэ суох маньык тэрилтэ-ни хайдах тэрийбитин уонка араас дьылбалаах дьону хайдах түмүүн диэн үгүс киһи бийытта, эһиги респуб-ликада үлэтэ суох дьонно итиннэ сана босколонон тахсыбыттарга үлэнэн хаачы-...

чийны бэлгүүрүүдэд
бэлгүүрүүдэд бэлгүүрүүдэд
бэлгүүрүүдэд бэлгүүрүүдэд

Н.А. Васильев ЧП-та суурьбатан тахса үлэгиттээх. Кинилэр сайынын оттоотулар, оттон билигин мастарыскыйдарын, олоер дьизэлэрин ерөмүөннүү сылдыаллар. Сотору чашынын дьонно уонна тэрлэтэлэргэ сакаас быһыытынан үлэлээхтэрэ. Бу күннэргэ Мындабайыттан бэс мас кэлэ. Уран тарбахтаах уолаттарбытыгар саха кинитэ сатаан санаабатарын дабын оноргорон ылаах-хытын сөл.

Чурапчыга "Аартык" ХЭО-тан пилораманы ыл-быттарга, онтукаларын көрөн-истэн үлэириг турукка киллэрдилэр. Сотору ким бабалаахха уонна тэрийтэ-лэргэ тутуу матырыйаалла-рын хайыттаран биэриэхтэ-рз. Инники былааннара, кырдьык даһаны, кизн эбит.

ол курдук, дымалабыай
малы кэрдизхтэрэ, ону кил-
лэрэн таптаан дьонно-
сэргэзэ сөбүгэр сыанаба
дэиэ тутан биэрэр баалаах-
тар.

Дэв итингик биһирэм-
мит бу чааһынай тэрилтэ
улаатар, сайдар кыахтаах,
Кэлин бэйэлэригэр көмө
хаһаайыстыба тэриэһэ тэ-
рэ.

Бигини улууслутугар Н.А.Васильев инициативатынан тэриллибит, билсигин республика таһымыгар тахсыбыт бу чааһынай тэрлэтэ үлэһиттэригар, Чураалчы сэлэһинньэтин управлениетын начальнига М.Н.Саввина, дың кэргэнэ көмө киинин директора А.В.Новгородова, улуустаагы дың кэргэн политикатын уонна социальнай көмүскэл управлениетын начальнига С.И.Никитин өнөлөрө улахан. Киһилэргэ ити өйөбүллэрин иһин бу чааһынай тэрлэтэ үлэһиттэрэ түгүниһэн туһанан бэйэлэрин махталларын эттэлэр.

ИННОКЕНТИЙ ГРИГОРЬЕВ

Программа передач ТВ с 8 октября по 14 октября

Понедельник, 8 октября

1-я программа

Канал ОРТ

06.00 "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Земля любви".
10.15 "Каменская: Игра на трюмном поле". 1-я серия.
11.20 Документальный детектив.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Омар Шариф и Катрин Денев в мелодраме "Май-ерлинг". 1-я серия.
13.35 "Блокост отца Назария". Спецрепортаж.
13.55 "Добрый день, Новости".
15.00 Возможно все.
15.35 Звездный час.
16.00 "Возвращение Будущего". 3-я серия.
17.00 Большая стирка.
18.00 Вечерние новости.
18.25 "С легким паром!".
19.00 "Земля любви".
20.00 Жди меня.
21.00 Время.
21.30 "Пятый угол".
22.40 Независимое расследование.
23.30 Ночное "Время".
23.50 "На футболе" с Виктором Гусевым.
00.35 Эрик Робертс в боевике "16-й отдел". До 01.30

2-я программа

Канал "Россия"

05.50, 06.50, 07.50, 08.50 ВЕСТИ-МОСКВА.
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви".
06.45 "Православный календарь".
07.15 "Телеуикон".
07.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
08.15 "Экспертиза РТР".
08.30 "Москва-Минск".
09.15 Светлана Дружинина, Олег Анофриев и Борис Новиков в комедии "За витриной универмага". 1955 г.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Фитиль".
11.50 Марат Башаров, Юрий Беляев и Александр Самойленко в детективе "Кобра". Фильм 2-й. "Черная кровь". 1-я часть.
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги".
15.25 "Дикий ангел".
16.20 "FM и ребята". Молодежный сериал.
17.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.
17.30 "Экспертиза РТР".

ЯКУТСК
18.00 Программа передач.
18.05 "Театр вещей".
18.25 "Телко". Кун сирэ чүтэйэ бэрт.
19.00 "Сарыал". Театральный вестник. К открытию сезона в театре оперы и балета им. Д.К.Сивцева — Суорун Омоллона.
19.30 "Саха сирэ — Якутия".
19.50 Реклама.

Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
20.55 Дэвид Суше в детективе "Пуаро Агаты Кристи. Смерть лорда Эджварта".
23.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.
23.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
23.45 Острозащитный фильм "Без срока давности".
23.50 "Спорт за неделю".
24.30 Теннис. Международный турнир "Кубок Кремля-2001". Финал.
24.05 Прогноз погоды. До 04.08

3-я программа
Канал "Россия"
18.00 Мелодрама "Возвращение в Эдем".
19.00 Сериал "Воронка".

Вторник, 9 октября

1-я программа

Канал ОРТ

06.00 "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Земля любви".
10.15 "Каменская: Игра на трюмном поле". 2-я серия.
11.20 "С легким паром!".
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Омар Шариф и Катрин Денев в мелодраме "Май-ерлинг". 2-я серия.
13.40 "Паранка для Гюль-

чатай". Спецрепортаж.
14.00 "Добрый день, Новости".
15.00 "Один дома".
15.15 "Царь горы".
15.35 "Возвращение Будущего". 4-я серия.
17.00 Большая стирка.
18.00 Вечерние новости.
18.15 Однако.
18.25 Русский экстрим.
19.00 "Земля любви".
20.00 "Слабое звено". Игровое шоу.
21.00 Время.
21.30 "Пятый угол".
22.40 Крепиль-9. "Лаврентий Берия: Рынок власти".
23.30 Ночное "Время".
00.00 Цивилизация.
00.40 Лоренцо Ламас в приключенческом сериале "Угол атаки". До 02.25

2-я программа

Канал "Россия"

05.50, 06.50, 07.50, 08.50 ВЕСТИ-МОСКВА.
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви".
06.45 "Православный календарь".
07.15 "Телеуикон".
07.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
08.15 "Экспертиза РТР".
08.30 "Про всех на свете". "Крот и телефон". Мультфильм.
09.15 Художественный фильм "Семейные тайны".
10.10 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.25 Мелодрама "Возвращение в Эдем".
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги".
15.30 "Дикий ангел".
16.20 "Простые истины". Теле-сериал.
17.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.

ЯКУТСК
17.30 Программа передач.
17.35 Дальний Восток.
18.05 Тыя сирэ.
18.35 "Субэрин холбоо". Анабар эфир.
19.20 В заботе о ветеранах.
19.30 "Саха сирэ-Якутия".
19.50 Реклама.

Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
20.55 Многосерийный художественный фильм "Семейные тайны".
21.55 Документальный фильм Александра Сладкова и Игоря Беляева "Кавказский крест". Часть 1-я.
23.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.
23.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
23.45 Фантастический фильм Джона Карпентера "Они живы" (США). 1988 г.
01.35 Прогноз погоды.

Среда, 10 октября

1-я программа

Канал ОРТ

06.00 "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Земля любви".
10.15 "Пятый угол".
11.20 Русский экстрим.
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Острозащитный фильм "Без права на ошибку".
14.00 "Добрый день, Новости".
15.00 Однако.
15.15 Семь бед — один ответ.
15.34 Программа "100%".
16.00 "Возвращение Будущего". 5-я серия. Заключительная.
17.00 Большая стирка.
18.00 Вечерние новости.
18.15 Однако.
18.25 "Смехопанорама".
19.00 "Земля любви".
20.00 "Кто хочет стать миллионером?". Телеигра.
21.00 Время.
21.30 "Пятый угол".
22.40 Как это было. Трагедия в Лужниках. 1982 г.
23.30 Ночное "Время".
00.00 Формула власти.

Президент Финляндии.
00.35 Приключенческий сериал "Угол атаки". До 02.20

2-я программа

Канал "Россия"

05.50, 06.50, 07.50, 08.50 ВЕСТИ-МОСКВА.
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви".
06.45 "Православный календарь".
07.15 "Телеуикон".
07.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
08.15 "Экспертиза РТР".
08.30 "Где ты, мой конь?". "Крот в зоопарке". Мультфильм.
09.15 Юрий Беляев в многосерийном художественном фильме "Семейные тайны".
10.10 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.25 Мелодрама "Возвращение в Эдем".
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги".
15.25 "Дикий ангел".
16.20 "Простые истины".
17.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.

ЯКУТСК
17.30 Сурубааччы Н.А. Лутинов айымныларын Саха театры дьуһууһа.
18.20 ДТРА "Полярная звезда". Дневник юнкора.
18.35 Ыйчак ТелеКанала.
18.50 Официальный канал.
19.20 Вестник восстановительных работ (Томпонский улус).
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Реклама.

Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
20.55 Многосерийный художественный фильм "Семейные тайны".
22.00 СОЮЗ БЫВШИХ. Документальный фильм Алексея Денисова "Узбекистан".
23.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.
23.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
23.45 Острозащитный фильм "Круги на воде" (США-Канада).
01.20 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА.
02.15 Прогноз погоды.

3-я программа

Канал "Россия"

17.30 "Экспертиза РТР".
18.00 Мелодрама "Возвращение в Эдем".
19.00 Сериал "Воронка". До 20.00

Четверг, 11 октября

1-я программа

Канал ОРТ

06.00 "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Земля любви".
10.15 "Пятый угол".
11.20 "Смехопанорама".
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Х/фильм "Врачи вызывали?".
13.45 "Бронепоезд особого назначения". Спецрепортаж.
13.55 "Добрый день, Новости".
15.00 КОАП.
15.40 "Ералаш".
15.50 Вера Марецкая и Алексей Грибов в водевиле "Свадьба".
17.00 Большая стирка.
18.00 Вечерние новости.
18.15 Однако.
18.25 "Сам с усами".
19.00 "Земля любви".
20.00 "Слабое звено". Игровое шоу.
21.00 Время.
21.30 "Каменская: Убийца поневоле". 1-я серия.
22.40 Человек и закон.
23.30 Ночное "Время".
00.00 Премьера авторской программы Сати Сливачевой.
00.35 Реальная музыка.
01.05 Приключенческий сериал "Угол атаки". До 02.05

2-я программа

Канал "Россия"

05.50, 06.50, 07.50, 08.50 ВЕСТИ-МОСКВА.
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви".
06.45 "Православный календарь".

07.15 "Телеуикон".
07.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
08.15 "Экспертиза РТР".
08.35 "Открытая таможня".
09.15 "Семейные тайны".
10.10 "Вокруг света".
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.25 Мелодрама "Возвращение в Эдем".
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Шальные деньги".
15.30 "Дикий ангел".
16.20 "Простые истины". Теле-сериал.
17.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.
17.30 "Экспертиза РТР".

ЯКУТСК

18.00 Программа передач.
18.05 Экономика и жизнь.
18.20 Балыктаахха үс объект таһынан (Мэҥэ — Ханалас улуһа).
18.40 Служба 02.
18.50 Интернет ситимиттан.
19.00 Молодежный ТелеКанал.
III межрегиональный фестиваль КВНна Кубок Южной Якутии.
19.30 "Саха сирэ-Якутия".
19.50 Реклама.

Канал "Россия"

20.00 ВЕСТИ.
20.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
20.55 Многосерийный художественный фильм "Семейные тайны".
21.55 "Шпионская жизнь". "Штази. Преданы и забыты". Документальный фильм.
23.00 ВЕСТИ+ПОДРОБНОСТИ.
23.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
23.45 "Панорама кино" с Валерием Тодоровским.
00.50 Фильм Ларисы Садиловой "С днем рождения". 1995 г.
02.15 Прогноз погоды.

3-я программа

Канал "Россия"

18.00 Мелодрама "Возвращение в Эдем".
19.00 Сериал "Воронка".

Пятница, 12 октября

1-я программа

Канал ОРТ

06.00 "Доброе утро".
09.00 Новости.
09.15 "Земля любви".
10.15 "Пятый угол".
11.20 "Сам с усами".
11.50 Библиомания.
12.00 Новости.
12.15 Александр Ширвиндт и Леонид Ярмольник в комедии "Нежданно-негаданно".
13.55 "Добрый день, Новости".
15.00 Страна чудес. Дисней представляет: Мультфильм "Робин Гуд".
16.50 "Ералаш".
17.00 40 лет шути, КВН. Фрагменты биографии.
18.00 Вечерние новости.
18.15 Однако.
18.25 Документальный детектив. "Последний рецепт отшельника". Дело 2000 года.
19.00 "Земля любви".
20.00 Поле чудес.
21.00 Времь.
21.30 "Каменская: Убийца поневоле". 2-я серия.
22.40 Детектив Юлиана Семенова "Лицом к лицу".
01.15 Ночные новости.
01.50 Том Хэнкс и Руталка в фильме "Всплеск". До 03.55

2-я программа

Канал "Россия"

05.50, 06.50, 07.50, 08.50 ВЕСТИ-МОСКВА.
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 ВЕСТИ.
06.15 "Верность любви".
06.45 "Православный календарь".
07.15 "Телеуикон".
07.40 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
08.15 "Экспертиза РТР".
08.30 "Такса и один день".
08.45 "Исторические анекдоты". "Хитрые старушки". Мультфильм.
09.15 Многосерийный художественный фильм "Семейные тайны".
10.10 "Новая Старая квартира".
11.00 ВЕСТИ.
11.30 "Санта-Барбара".
12.25 Мелодрама "Возвращение в Эдем".
13.30 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
14.00 ВЕСТИ.

14.30 Петр Алейников, Тамара Макарова и Олег Жаков в постановленном фильме Сергея Герасимова "Семь сны".
16.20 "Простые истины". Теле-сериал.
17.00 ВЕСТИ.

ЯКУТСК

17.20 Программа передач.
17.25 Фильм-детям.
17.40 Чел олох тускула.
18.00 Семейная экономика (Олекминский улус).
18.15 Возрождение. Город Ленск.
19.15 Геван.
19.30 "Саха сирэ-Якутия".
19.50 Реклама.

Канал "Россия"

20.00 ВЕСТИ.
20.35 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
20.55 Многосерийный художественный фильм "Семейные тайны".
22.00 "Бенефис Александра Розенбаума". Юбилейный концерт с участием звезд эстрады, театра и кино.
01.30 Футбол. Чемпионат России. "Зенит" (Санкт-Петербург) — "Локомотив" (Москва). Передача из Санкт-Петербурга.
03.10 Прогноз погоды.

3-я программа

Канал "Россия"

17.20 Михаил Державин, Александр Панкратов-Черный, Любовь Полещук и Михаил Кошечников в комедии "Импотент".
19.00 Сериал "Воронка".

Суббота, 13 октября

1-я программа

Канал ОРТ

08.00 Новости.
08.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
08.25 Зов джунглей.
08.50 "Ералаш".
09.05 "Эх, Семёновна!".
09.50 Библиомания.
10.00 Новости.
10.10 "Смехопанорама".
10.45 Смех.
11.05 Боевик "Операция "Свобода" (2000 г.).
12.00 Здоровье.
12.45 В мире животных.
13.30 "Серебряный шар". Любовь Орлова. Ведущий — В.Вульф.
14.15 История одного шедевра. Русский музей.
14.30 Дисней-клуб: "Все о Микки Маусе".
15.00 Новости.
15.10 Евгений Евстигнеев в комедии "Елочка-палочка".
16.50 Большая стирка.
18.00 Вечерние новости.
18.15 Комедийный сериал "Ускоренная помощь".
18.50 "Ералаш".
19.00 40 лет шути, КВН. Фрагменты биографии.
20.00 "Кто хочет стать миллионером?". Телеигра.
21.00 Время.
21.35 Харрисон Форд в приключенческом фильме "Беглец".
00.00 Дики Чан в комедийном боевике "Пьяный мастер".

2-я программа

Канал "Россия"

08.25 "Зайнишка заблудился". "Ты и Гав". Мультфильм.
08.45 "Диалог о рыбалке".
07.10 "Тарзан. История приключений". Телесериал (США).
08.00 "Телеуикон".
08.25 "Папа, мама, я — спортивная семья".
09.10 "Золотой ключ".
09.30 "Сто к одному".
10.25 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!".
11.05 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
12.00 Ток-шоу Татьяны Вадановой "Рядом с тобой".
12.55 Приключенческий художественный фильм "Затерянный мир".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 Игорь Ясулович в комедии "Зудов, вы уселены".
15.50 "Том и Джерри". Мультсериал (США).

ЯКУТСК

16.00 Программа передач.
16.05 Сахалы нурут ырыала-ра.
17.00 "Сардаана" программа.
17.30 "Высокое призвание".
17.45 Республиканский телеконкурс "Полярная звезда".
18.20 "Добрый вечер, Якутия!".
19.00 "С Крайнего Севера в

Южную Африку". Видеозаметки журналиста А.Гоголева с конференции ООН в "Дурбан" (ЮАР).
19.30 "Лена-ТВ". Реклама и поздравления.

Канал "Россия"

20.00 ВЕСТИ.
20.25 ЗЕРКАЛО.
21.00 Уэсли Снайпс и Дональд Сазерленд в острозащитном фильме "Искушение войны".
23.20 Кармен Электра и Курт Фуллер в комедии "Очень страшное кино" (США). 2000 г.
01.10 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Японии. Квалификация. Передача из Сузуки.
02.25 Прогноз погоды.

3-я программа

Канал "Россия"

16.00 "ВАЛЕНТИН ЮДАШКИН ПРЕДСТАВЛЯЕТ: праздничный концерт звезд эстрады, кино и театра". Передача из ЦКЗ "Россия".
18.00 МОЯ СЕМЬЯ.
18.55 "АНШЛАГ". До 20.00

Воскресенье, 14 октября

1-я программа

Канал ОРТ

08.00 Новости.
08.15 Армейский магазин.
08.45 "Русалочка".
09.10 Утренняя звезда.
10.00 Библиомания.
10.10 "Непутевые заметки" с Дм. Крыловым.
10.30 Пока все дома.
11.05 КВН: Музыкальный фестиваль. Юрмала — 2001.
13.40 "Сам с усами".
14.15 Сокровища Кремля.
14.30 "Черный плащ".
15.00 Новости.
15.10 Фильм Павла Чухрай "Люди в океане".
17.05 Живая природа. "Голубая бездна".
18.00 Вечерние новости.
18.15 "Бункер звездных войн". Спецрепортаж.
18.30 Комедия "Зайчик".
20.15 Мировая премьера Николая Кейджа в боевике "Убить за 60 секунд".
22.30 Времь.
23.50 Сериал "Секретные материалы". До 00.45

2-я программа

Канал "Россия"

08.25 Х/фильм "Обыкновенный человек". 1936 г.
08.00 ФЕДЕРАЦИЯ.
08.35 РУССКОЕ ЛОТО.
09.35 "ТВ БИНГО ШОУ".
19.20 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!".

ЯКУТСК

10.55 К Дню работников сельского хозяйства. "Тыя сирэ — нурут билига".
11.20 "Кырчаан".
11.30 Педагогическая дума.
11.50 "Туннук".
12.15 "Учитель земли Олонхо". И.В.Розин.
12.35 ДТРА "Полярная звезда". Путь к здоровью.
13.00 Программа Корпункта НВК "Саха" в Москве.

Канал "Россия"

Канал "Россия"

13.30 "Том и Джерри".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
15.05 Торжественный концерт, посвященный Дню работника сельского хозяйства и перерабатывающей промышленности. Передача из Государственного Кремлевского Дворца.
16.25 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ.
17.20 "Вокруг света".
18.15 Детектив "Кобра". Фильм 2-й. "Черная кровь". 2-я часть.
20.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
21.00 Шарон Стоун, Энди Макдауэлл и Джефф Бриджес в комедии "Муза" (США). 1999 г.
22.55 Фильм "Нежить" (США).
00.55 6ТВ БИНГО НОВОСТИ.
01.00 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Японии. Передача из Сузуки.
03.00 Прогноз погоды.

3-я программа

Канал "Россия"

10.55 "АНШЛАГ".
11.55 Комедия "Улица полна неожиданностей". 1957 г.

ҮӨРҮҮ

Оскуолабыт үтөө сааһа,
Оскуолабыт кэра сааһа —
Сэттэ уоннаах үбүлүүбэ
Сандаарыан тийэн кэлтэ.
Ис сүрэхтэн
Алгыстын тиздэбит,
Аны даһаны кэлэр кэмтэ
Сырдаа, сыдыаһ, туругур.
Үөрүүбүтүн үлэстэн
Үөрөн туран этэбит:
Өссө төгүл үүн, сайын,
Силигини чэчирээ!

Катя ФЕДОРОВА,

VI "б" кылаас.

"Арылы" пресс-киин корр.

УЧУУТАЛБАР МАХТАЛЫМ

Учууталым миигин
Харанаттан сырдыкка таһаарар,
Үөрэби билингэ
Үлүскөн көмөнү оҥорор.
Учуутал миэхэбэ
Сырдык үөрэби биэрэр.
Учуутал миэхэбэ
Үрдүк билини инэрэр.
Күндү учууталларбыт
Чэгиэн, доруобай буоллуннар,
Оскуолабыт тэбэр сүрэхтэрэ
Куруук дьоллоох буоллуннар!

Степа НОЕВ,

VIII "б" кылаас.

"Арылы" пресс-киин корр.

КРИМИНАЛЬНАЯ ХРОНИКА

Ааспыт нэдиэлэ устата — улууска маһык быһылааннар уонна бэрээдэги кэһиллэр бэлэттэннэлэр:

Мырыла бөһүөлэгэр балаһан мыйы 23 күнүгэр кичээ 10 чаас саһана И.А.Федоров чааһынай гараһа умайбытын түмүгэр "М-412" массыына, "Иж-Юпитер-5", "Планета-3" мотоциклар, мотоблок, мал-сал умайбытын туһунан тыл-лабыр балаһан мыйы 24 күнүгэр телефонуна киридэ уонка быһаарылла сылдьар.

Эмиз ити күн Чуралчы сэлэнньэтигэр "Вихрь-Антигитер-ор" операция кэмтэр Энергетик уул, олохтооҥо гр. Николаевтан докумуона суох 16 калибрдаах булт саата тутуллутта быһаарыллар.

Балаһан мыйы 25 күнүгэр киин балыһа хирургическай отделениегыгар Чуралчы сэл, олохтооҥо С.А.Андреева ис эргэннэрин өлөрөн кирибита быһаарыллар.

Балаһан мыйы 26 күнүгэр эмиз бу балыһага Чуралчы сэл, олохтооҥо В.И.Собакин сыһааба тостон кирибитигэр катырыһаал быһаарыллар.

Балаһан мыйы 27 күнүгэр Мындабаайы бөһүөлэгиттэн балаһан мыйы 25 күнүгэр түүн кинээхтэрэ билибэт дьон тонон турар 7 чааһынай мал дьыһаары түнүктэрин тобута сыһыттары туһунан тыллабыр телефонуна киридэ. Көрдүүр-ирдинэр үлэ түмүгэр 1984 сыллаах төрүөх, Мындабаайы бөһикки олохтооҥо уорбалаһан тутулланнар маһырыһаал быһаарыһа сылдьар.

Кыра күлүгэниһтибэни онороннор суутунан эппиэхкэ тардылыннылар: С.С.Кривошапкин—1980 с.т., Хатылы олохтооҥо, үлэтэ суох, П.А.Попов—1979 с.т., Хатылы олохтооҥо, үлэтэ суох, П.А.Андреев—1973 с.т., Чуралчы сэл, олохтооҥо, үлэтэ суох, А.П.Гоголев—1960 с.т., Дирин бөһ, олохтооҥо, ЖКХ көчөгара, Н.П. Собакин—1960 с.т., Чуралчы сэл, олохтооҥо, ЖКХ көчөгара, С.С.Карпов—1964 с.т., Чуралчы сэл, олохтооҥо, үлэтэ суох.

Милиция сотрудниктарын сокуоннай ирдэбилларын толорбоһко административнай эппиэхкэ тардылыннылар: Тестряков П.И.—1959 с.т., Красильников Н.С.—1960 с.т., иккис Чуралчы сэл, олохтооҥо, үлэтэ суохтар.

Нэдиэлэ устата арыгы испит туруктаах общественнай иргэ сылдыһыттарын иһин 21 киһи эппиэхкэ тардылынна. Күһүңкү булт көнүлдьүмитинэн бары сааһытарга сааба дэрэктээх буоларгытын санаһабыт.

А. ЭВЕРСТОВ,

милиция майора.

КУОРТАМНЫЫБЫТ

Чуралчы сэлэнньэтигэр Күерэгэй Алааһыгар чааһынай дьэһэни. Үлэ чааһын кэнниттэн 41-945, үлэ бириэмэтигэр 41-593 тел. билсинг.

АТЫЫЛЫБЫТ

1996 сыллаах, сүүрэ сылдьар ВАЗ-21213 автомашинаны. билсэр тел. 41-000.

"Тайга" иттир система оһуон.
7 секциялаах радиатордары—8 устуука.
Билсэр тел. 41-952 (17 чаас кэнниттэн).

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Улуустук ытыктабыллаах кырдыабаастара! Пенсионнай управление аатыттан Эһиги Кырдыабаастар күннэринэн эбэрдэлиир күүлээн!

Эһиги эдэр сааскыт кэра кэмнэригэр колхознай тутууга, Ага дойдуга Улуу сэриитин күһүмэбэй кэмнэригэр туһа баар куускүтүн туран туран үлэлээбик-хит, үгүс сырааһытын, кылааккытын дойдуга экономическай-социальнай сайдыытыгар киллэрсибиккитин үрдүктүк сыаналыбыт.

Чэгиэн доруобуйаны, аҥоруугут, сизинэригэр үөрүүлэрин үлэстэн үлүн үлэстэн дьоллоохтук-соруулаахтук олороруугутгар баҕарарбыт.

Улуустаагы пенсионнай управление начальнига В.В.Макарова.

Күндүтүк саныыр учууталбыт КОБЕЛЬЯНОВА Евдокия Дмитриевнаны Учуутал күнүнэн итиитик, истинник эбэрдэлиибит!

Эн сырааһа, айымнылаах үлэн сыаналанан, норуот мастарын аата инэрлибитинэн мик кизин туттабын, үөрүүгүн үлэстэбим.

Миэхэ учуутал уонна киһи быһыытынан үтүө долоһур буоларгар уастубат барба махталбын тиздэбим.

Эһиги чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьоллоох-соруулаах олоһу баҕарарбын. Кырдыары-малдьары биллэмэккэ, эдэрдик эйбэс дууһабын, булгуруйбат сааһа саһааһынан үгүс үөрүүлэх күнүн, үлүн уруйдаах алаһтан дьин алаһыбын.

Үөрэнээччи Лилия Коркина, учуутал.

Таптыыр кэргэммин, күндү ийэбитин Акулина Дмитриевна Павлованы олоһун орто смурбанынан — 50 сааскын туолбуккунан уонна үлбүн, бырааппын, үбүбүн Мишаны төрөөбүт күнүнэн итиитик, истинник эбэрдэлиибит!

Күндү киһибиһигэр ийэбитигэр аһсаабат кыһамнык иһин махтанабыт.

Эһиги күн сиригэр баар бары үгүһүй, кэрэни, чэгиэн доруобуйаны баҕарарбыт.

Кэргэнин, оҥолорун Филипп, Миша, Нада.

Улуустаагы киин балыһа администрацията, профкома уонна коллектива Диринтэбэ участкавай балыһа педиатр-врачтын, СР доруобуйа харыстабылын тудуунун МИХАЙЛОВА Василиса Васильевна "Саха Республикатын баһтыг участкавай педиатра" дьин үрдүк ааты ылбыт ситиһиитинэн истинник эбэрдэлииллэр уонна ага доруобуйатын харыстабылын уустук, үтүө дьылаатыгар өссө да дьолун ситиһиилэри, чэгиэн-чэбдик, үлүн олоһу баҕараллар.

ҮЛЭБЭ ҮНҮРАЛЛАР

Расчетнай-кассовой киинэ — дизелиһи (V разрядтаах электрик).

"Агрострой" ААО-ба — каменщиктары, рабочайдары.

"Күннэй" ХЭО-ба — парикмахеры, атах таһаһын онороочуну, скорнягы, закройщигы.

Маһы таһастыыр комбинатка — столары, пилоранага рабочайдары, "С" категориялаах суоптары.

Алаһаһы кырыһыллар заводка — повары.

"Чуралчы" МТС МУП-ка — токары, 2 сварщигы, 4 слесары, суоптары, тракториһы. Тел. 41-100, 41-280.

Одүүлуннаагы оскуола-лицейга — расчетнай бухгалтеры, кылаабынай бухгалтеры солбууааччыны.

Ис дьыала отделыгар—2 "В", "С" категориялаах суоппардары, ДПС инспекторын, следователи-үрдүк юридическай үөрэхтээх.

Дьин уот, коммунальнай хаһаайыһыба управлениетыгар инженер-механигы (үрдүк үөрэхтээх), суоппардары, көчөгарадары. Тел. 42-470.

Маарыкчааннаагы потреббществога—электриги, сварщигы.

Суолу өрөмүөннүүр-көрөр ГУП-ка — суол бэлэлээрин өрөмүөннээһини уонна кырааскалаһыһыга 10 үлэһити.

"Арчы" УөПК-га — охранигы.

Лесхозка — 3 көчөгара (хамнаһа 2 тыһ. солк.). Тел. 41-594, 41-930.

Чуралчытаагы дьарыктаах буолуу киинэ (саһа телефона 41-307).

ТЭРИЛТЭЛЭР ИСТИИЛЭРИГЭР!

Бары тэрилтэлэр — алтынны 10 күнүгэр дьори кэлэн аахсаргытыгар.

"Саһа олох" редакционнай-издательскай холбоһук.

АТЫЫЛЫБЫТ

Суһаллык 1995 сыллаах, сүүрэ сылдьар "Газель" (бортовой) автомашинаны. Эбэтэр атаһаһабыт. Тел. 26-209.

1997 сыллаах, 52 тыһ.км барыт, үчүгэй туруктаах, сүүрэ сылдьар ВАЗ-2106 ("Жигули") автомашинаны. Сыһаһа — кэһэһиниһин. Тел. 27-342.

Сүүрэ сылдьар ДТ-75 тракторы. Эбэтэр атаһаһабыт. Тел. 23-392.

БИЛЛЭРИИ

Биир сааһын ааспыт оҥоҥо няһаа наадыһабыт. 42-499 тел. билсэргитигэр.

СҮТҮКТЭННИБИТ

Докумуоннаах көбүлүүкпүн сүтэрдим. Ким булбут Чуралчы сэл. Тракторная уул. 1 №-рин 2 кв. биллэргитигэр көрдөһөбүк. Оконешников Гаврил Васильевич.

Талтыыр өҥө, ийэм, балтым, эдэһиһиһи, Чуралчы сэлэнньэтин олохтооҥо

АНДРЕЕВА Сардана Егоровна

алтынны 3 күнүгэр ыараханнак маһыһын эдэр сааһыгар өлбүтүн, дьиринник курутууһун туран, аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитинэриһит

Аҕа, оҥо, эдэһиһи, бырааттарга, балта.

Саха АССР спордун үтүөлээх тренеры, РФ физическай культурага уонна спортка туйгуна, хоту көһөрүллүү кыттыһааһа, Холтоҥо нэһилиэгин олохтооҥо

ЗАХАРОВ Михаил Егорович

үлүн ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн дьирин кутурбанныарын тиздэллэр:

— Нэһилиэк олохтооҥо, Саха АССР спордун үтүөлээх тренеры, РФ физическай культурага уонна спортка туйгуна Захаров Михаил Егорович өлбүтүнэн кыргыттарыгар Ольга Михайловна, Елена Михайловна Захароваларга, Надежда Еремеевна, Сардана Еремеевна, киһилэр дьин кэргэттэригэр, сизинэригэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар Холтоҥо нэһилиэгин дьыһаһата, кырдыабаастарын сэлэһтэ.

— Педагогическай үлэ, спорт ветерана, хоту көһөрүллүү кыттыһааһа Захаров Михаил Егорович билиһи кэһэһиттэһи туораһытынан оҥолоругар Лена, Оля, Сардана, Надежда, аймахтарыгар Диринтэһи агро-оскуола коллектива.

— Саха АССР спордун үтүөлээх тренеры, РФ физическай культурага уонна спортка туйгуна Захаров Михаил Егорович өлбүтүнэн оҥолоругар, сизинэригэр, чугас дьонугар ЧФКСИ административта, ЧРОСИО педколлектива, тренерыдэр.

— Педагогическай үлэ, спорт ветерана, хоту көһөрүллүү кыттыһааһа Захаров Михаил Егорович киһилэр кэһэһиттэһи туораһытынан оҥолоругар Лена, Оля, Сардана, Надежда, аймахтарыгар Захаровтар, Сергеевтар, Платоновтар.

— Киһиттэригэр, санаастыгар Посельская Варвара Егоровнага убаһа, балтыларыгар Лена, Оля, аҕаһа Захаров Михаил Егорович өлбүтүнэн Чуралчытаах Посельскайдар, Короннар.

— Күндү аҕа Михаил Егорович олохтон туораһытынан Одүүлуннаагы оскуола-лицей үлэһитигэр Захарова Елена Михайловнага оскуола-лицей коллектива.

— Педагогическай үлэ, спорт ветерана Захаров Михаил Егорович өлбүтүнэн балтыгар, бэйэлэрин үлэһиттэригэр Посельская Варвара Егоровнага уонна киһи дьин кэргэттэригэр Чуралчы сэлэнньэтиннэһи "Тулуһаан" убаһаан коллектива.

Мындабаайы бөһүөлэгин олохтооҥо

ЕГОРОВА Матрена Ионовна

ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн дьирин кутурбанныарын тиздэллэр:

— Күндү, убаһастыыр аймахтара Егорова Мотрена Ионовна олохтон туораһытынан оҥолоругар, сизинэригэр, бары аймахтарыгар Варвара Михайловна, Семен Семенович Егоровтар дьин кэргэттэһтэ.

— Оҥолоругар, сизинэригэр, чугас аймахтарыгар Мындабаайыттан Васильевтар.

— Талтыыр ийэтэ Матрена Ионовна өлбүтүнэн санаастыгар Егорова Валентина Ильиничнага Мария Николаевна Христофорова, Татьяна, Елена, Алена, Елизавета, Николай Оконешниковтар.

— Кыһыгар Егорова Валентина Ильиничнага, күтүөгүгэр Оконешников Василий Николаевичка, киһилэр оҥолоругар чугас ыаллара Смирниковтар.

— Күндү ийэтэ, хотуна Мотрена Ионовна олохтон туораһытынан бэйэлэрин үлэһиттэригэр Василий Ильич уонна Светлана Николаевна Егоровтарга улуустаагы киһи балыһа администрацията, профкома, стоматологическай отделение коллектива.

— Тапталлаах ийэтэ, эбэлэрэ Егорова Мотрена Ионовна өлбүтүнэн бииргэ үлэһит коллегаларыгар, С.А. Новгородов аатынан Чуралчы орто оскуолатын химияга учууталыгар Егорова Валентина Ильиничнага, киһи дьин кэргэттэригэр Чуралчы орто оскуолатын естественнай цикли холбоһуга.

— Талтыыр ийэтэ Мотрена Ионовна өлбүтүнэн С.А. Новгородов аатынан Чуралчы орто оскуолатын химияга учууталыгар Егорова Валентина Ильиничнага Чуралчы орто оскуолатын коллективта, профкома.

Редактор ПОПОВ Г.

ААДЫҢЫСЫТ: 678670 Чуралчы сэл.
Кыра Мирне уул, 26 "а".

ТЕЛЕФОННАРЫТ:

редактор — 41-332, отделар — 41-265.

E-mail: sana.oloh@mail.sakha.ru

Хаһыатта таргыйааччылар: Саха Республикатын Правительствота,
Улуус дьыһаһата, Редакция, Хаһыат сахалык тыһыһаан-
оптуорунуһука, чаппаһа, субуотага таһар.
Хаһыат индекса: 54907

"Саһа олох" редакционнай-издательскай холбоһук. Оффетнай бачыт.
Саһаһын №-ра 116. Тираж: 1703. 05.10.2001 с. бачыһа бачыһа.

Автор суругар этиллэр санаа редакция
позициятыгар маһыһын соп түбөһөр
буолбатах. Суруһа ыһыһаар чакчыһаар
кырдыктаахтарыгар эппэһиһиһи
автор тус бэйэтэ сүтэр.